

A röszkei menekülttáborban
2015-ben. *Elszalasztott esély*

FÜLÖP MÁTE

| KLAUS F. ZIMMERMANN | MIGRÁCIÓRÓL, TITKOS ÖSSZETEVŐKRŐL, SOROSOZÁSRÓL |

Előny a befogadónál

Jóléti veszteség éri azokat az országokat, amelyek lemondanak a migrációban rejlő előnyökről – mondja Klaus F. Zimmermann, a világ egyik legbefolyásosabb munkapiaci professzora, aki néhány hónapig a Közép-európai Egyetemen tanított.

■ **Mindent összevetve, a nemzetközi migráció segített vagy ártott az európai politikának? Meg lehet vonni a mérleget?**

A tudósok, közgazdászok régóta vizsgálják ezt a világjelenséget, Európában, az USA-ban, mindent. Arra a következtetésre jutottunk, hogy lehetnek ugyan kedvezőtlen hatásai a migrációnak, de a globális gazdaságot illetően nagyon előnyös. Hozzájárult a gazdasági növekedéshez, a foglalkoztatás bővüléséhez, emelkedtek a jövedelmek. Hosszabb időszak átlagában az sem igaz, hogy a migránsok elvették volna a munkahelyeket a befogadó állam polgáraitól, és csak a jóléti juttatásokra hagytak volna. Összességében még a jövedelmi egyenlőtlenségeket is csökkentették.

■ **Az egyes országokon belül vagy az országok között?**

Elsősorban a befogadó országokon belül, mert rájuk jellemző, hogy

ha nő a bevándorlók aránya a foglalkoztatásban, mérséklődnek a helyi lakosság jövedelmi különbségei. Ez azzal függ össze, hogy a bevándorlók más képzettséggel érkeznek, más jellegű munkát vállalnak, ezzel hozzásegítik a helyi lakosságot, hogy jobban fizető állásokba jusson. Ami pedig az országok közti hatalmas egyenlőtlenségeket illeti, azokat is képes valamelyest enyhíteni a migráció, mert a helyben maradó lakosság egy része – főleg a fejlődő országokban – a kivándorlók hazautalásaiból él, azt nem nélkülözheti.

■ **Milyen kedvezőtlen hatásokat lát? Például volt-e szerepe a migrációnak a német szélsőjobb oldali párt, az Alternatíva Németországnak megerősödésében?**

Németország a második világháború óta hatalmas migrációs hullámokat élt át, a hatvanas években tömegesen áramlott be a munkaerő, a kilencvenes években pedig

Farkas Zoltán
farkas.zoltan@hvg.hu

menekültek árasztották el. Hozzászoktunk. A 2015-ös hullám relatíve nagy volt, arányait tekintve azonban nem olyan borzasztó. Nagyjából egymillió személy érkezett, közülük úgy 400 ezer kerül a munkaerőpiacra. Ha netán tartósan állástalanok lettek volna, akkor is legfeljebb fél százalékkal emelték volna meg a munkanélküliségi rátát Németországban. Az abszolút számokat tekintve nagy volt a tömeg, a fogadásukra sem készültünk fel megfelelően, de gazdasági értelemben nem volt fenyegető. Ami a politikai hatásokat illeti, felélénkült a diskurzus, és az új jobb oldali, populista párt erre építette Európa-ellenes politikáját. Ennek a nézetrendszernek azonban meglehetősen csekély a támogatottsága, az európai parlamenti választáson csak 11 százalékot kapott az AfD. Bár kétségtelenül nagy a különbség az ország keleti és nyugati része között. Nyugaton a zöldek erősödtek meg, keleten ez

a párt, noha a keleti tartományokban sokkal kevesebb a bevándorló. Általánosságban is igaz, hogy ott erősebbek az ellenérzések, ahol kevés a migráns.

■ **Őn az előadásában úgy fogalmazott, hogy a németek boldogabbak a migráció következtében, legfeljebb nincsenek ezzel tisztában. Nem tudják, hogy jólétük egy részét ennek köszönhetik?**

A boldogságnak több összetevője van, és a kutatások nem támasztották alá, hogy ahol nincsenek migránsok, ott boldogabban élnének az emberek. A felmérések azt mutatják, hogy a bevándorlók, a letelepedők olyan termékeket állítanak elő, olyan szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek olcsóbbak, színesebbek a kínálatot. Ez a jólét, a boldogság egyik titkos összetevője. Migráció nélkül még magányosan ücsörögnénk a fákon, senki nem lenne körülöttünk. A jóléthez le kellett jönnünk a fáról, nyitottnak kell lennünk, együtt kell működnünk másokkal, a teendők megosztása tesz minket gazdaggá.

■ **Azért vannak változások Németországban is. 2015-ben Angela Merkel a Willkommenskulturt éllette, ám a bevándorlási politika az elmúlt években sokat szigorodott.**

Fontos év volt a 2015-ös, Németországban éppen arról folyt a vita, hogy jobban meg kellene nyitni az uniós és a német határokat a bevándorlók előtt. Hiszen hosszabb távon az EU csaknem valamennyi államának szüksége volna pótlólagos munkaerőre, akár Európán kívülről is. Aki ezt nem ismeri fel, az lemond a jólét egy részéről. Merkel szándéka az volt, hogy az EU és Németország legyen nyitottabb a beérkező munkaerő előtt, ehhez pedig meg kell teremteni a befogadás új kultúráját. Felméréseinkből ugyanis az a kép rajzolódott ki, hogy miközben sokan úgy vélték, jó dolog Európában dolgozni, mégis továbbálltak Ausztráliába, az USA-ba, Kanadába. A német kormány azért volt nyitottabb másoknál a menekültválság napjaiban, mert éppen a Willkommenskultur kialakításán ügyködött. Ehhez jön még, hogy Németország felelősséget érzett Európa egésze iránt, és látta, hogy a dublini szerződés nem működik.

Klaus F. Zimmermann

A bevándorlókat jobban elfogadják azokban az országokban, amelyekben már ott élnek – ismételtette az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontjában tartott előadásában Klaus F. Zimmermann, a Bonni Egyetem professzora, a német Munkagazdaságtani Intézet (IZA) és a nemzetközi virtuális kutatói hálózatot működtető Global Labor Organization alapító igazgatója. A 66 éves professzor az Európai Tudományos Akadémia, az Academia Europaea közgazdasági szekciójának elnöke, munkapiaci és migrációs ügyekben több kormány, az Európai Bizottság, valamint a Világbank tanácsadója.

■ **Nem is működhetett, mert a menekültek egyéni elbírálására épült, nem milliók letelepedési kérelmének az elfogadására.**

Már 2014-ben arról írtam, hogy a menekültek új hulláma várható, és emlékeim szerint Orbán Viktor is beszélt erről. Mivel a migrációt az eredeténél, helyben nem lehetett megállítani, sőt a szomszédos országokban sem, csak néztük, hogyan árasztják el a menekültek Európát. 2015-ben már késő volt, abban az évben valóban túl sok menekült érkezett Magyarországra. Merkel hajlandó volt segíteni, hogy ezt az emberfolyamot átvegye. A hiba az volt, hogy nem együtt, közösen beszéltek erről, nem tették egyértelművé, hogy ez nem jelent meghívást bárki számára, hanem egy szükséghelyzet megoldása.

■ **Orbán azt mondta, Magyarország egyetlen migránst sem akar látni, Merkel viszont a befogadással büszkélkedett. Ez a különbség ma is fennáll.**

Hosszabb távon a közös uniós fellépés sokat segített volna. Magyarország maga akarta megoldani a krízist. Mindez nem változtat azon, hogy a menekülteket be kell fogadni, segíteni kell őket, ez nemzetközi kötelezettségünk. A német alkotmánynak fontos része, hogy a menekülteket be kell fogadni, ez jogi értelemben különbséget jelent más országokkal szemben. A genfi konvenció aláírói sem vehetik semmibe a menekülteket. Európának új, közös menekültpolitikát kellene kialakítania. Például nem Török-

TURY GERGELY

Klaus F. Zimmermann. „Migráció nélkül még magányosan ücsörögnénk a fákon”

országnak kellene fizetni, hogy visszatartsa őket, hanem Görögországnak és Olaszországnak: olyan intézményekre kellene költeni, amelyek a határon eldöntik, kik jogosultak a menekült- vagy az oltalmazotti státusra, és kik nem.

■ **A migránsellenes kormányok azzal riogatnak, hogy rövidesen tízmilliók jönnek Afrikából. Reális ez a veszély?**

Demográfiai értelemben nagy a feszültség a három kontinens, Európa, Afrika és Ázsia között, sőt utóbbin belül is. Európa lélekszáma csökken, általában több munkaerőre van szüksége; hacsak másképp nem alkalmazkodik, veszít a jólétből. India és Afrika népessége pedig robban. Afrikában a várakozásaink szerint a következő 40 évben 800 millió új állásra lesz szükség, ez hatalmas szám. De az afrikai migráció nagy része nem Európába irányul, mint azt sokan gondolják, hanem a kontinensen belül marad. Ezt felismerve hozták létre az afrikai vezetők a szabadkereskedelmi övezetet, hogy a mobilitást ezzel is segítsék.

■ **Az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Övezetről szóló szerződést már 22 állam ratifikálta. Ezenyhéti ez a feszültséget?**

Kérdés, hogy betartják-e. Könnyebb aláírni, mint végrehajtani, mert sok afrikai állam élén diktátor áll. Afrika a kontinensek közül utolsóként volt hajlandó elfogadni a nyi-

a kampány a magyar közönségnek szól

FRISS ÁLLÁSAJÁNLATAINK:

GTC Invest Europe Kft.

Webes projektvezető

- Igazolható végzettséggel és gyakorlattal kapcsolatban nincs konkrét elvárásunk, azonban kizárólag olyanok jelentkezését várjuk, akik már most is gyakorlatban hasznosítható tudást tudhatnak magukénak (azonnal „bevetethők”), a tudásukban lévő (átmeneti) hiányokat pedig eltökélten és rekordütemben pótolják.
- Az angol nyelv magas szintű ismerete elengedhetetlenül fontos, további nyelvek pedig előnyt jelentenek.

REFERENCIASZÁM: **SX-1852**

Videoton Autóelektronika Kft.

Projektmérnök

- Felsőfokú műszaki végzettség,
- tárgyalóképes angolnyelv-tudás,
- precizitás, odafigyelés a részletekre.

REFERENCIASZÁM: **KM-8943**

Óbudai Egyetem

Igazgatási ügyintéző

- Főiskolai végzettség,
- középfokú, C típusú általános nyelvvizsga angol nyelvből,
- gyakorlat a levelező rendszerek (Lotus Notes, Outlook) használatában.

REFERENCIASZÁM: **MF-9634**

Jelentkezés a fenti pozíciókra a
www.jobline.hu
állásportálon.

A hirdetés referenciaszámát a
keresőmezőbe kell beírni.

Gazdaság

tottságot, mindenesetre az irány jó: átjárható határok, mobilitás, szabad kereskedelem.

■ **Őn szerint még az európai munkaerőpiac sem egységes. Mikor lesz az? Mi legyen a következő lépés?**

A következő lépés a Brexittel veszélybe került. A britek kivételt akartak maguknak a munkaerő mobilitása alól. Nem azért, mert az afrikaiaktól, az ázsiaiaktól, a kínaiaktól félnek, hanem mert az európaiaktól, köztük a magyaroktól.

■ **Meg a törököktől. A Brexit hívei azzal fenyegetőztek, hogy 70 millió török özönl el Nagy-Britanniát.**

Ez szintisza propaganda. Pedig az EU legutóbbi bővítése előnyös volt Nagy-Britannia számára, amely először tárta ki a kapuit a közép- és kelet-európai munkavállalók előtt. Több százezren találtak ott állást. A britek nyertek vele, az ország előrébb tart, mint e nélkül. Ennek ellenére a politikusok évek óta napirenden tartják, hogy az EU-n belül vissza kellene szorítani a munkaerő mobilitását. Csak-hogy teljesen integrált gazdaságban a munkaerőpiacot is szabaddá kell tenni, különben veszélybe kerül az egyensúly. Az euróövezeten belüli mobilitás több országnak segítséget jelentett ahhoz, hogy kikerüljön a válságból. Például Spanyolországban, amelyet súlyosabban érintett a krízis, mint a környezetét. Azok közül, akik elveszítették az állásukat, sokan el tudtak helyezkedni Németországban, Ausztriában vagy Hollandiában, és hazaküldték keresetük egy részét. Számításaink szerint az elmúlt húsz év aszimmetrikus sokkjainak kétharmadát lekötötte az EU-n belüli mobilitás.

■ **A továbblépés viszont nem könnyű, hiszen a nyugdíjrendszer, az egészségbiztosítás nemzeti hatáskörben marad. Egy tökéletes munkaerőpiachoz ezeket is harmonizálni kell. Van erre esély?**

A valóban közös munkapiachoz közös szabványok kellene, a diplomák kölcsönös elismerésére, jobb nyelvtudásra van szükség. Ezt az általános politikai klíma most megnehezíti. Akik saját nemzeti keretekben akarják enyhíteni a munkapiaci feszültségeket, felad-

ják azokat az előnyöket, amelyeket az EU kínál.

■ **Magyarországon nyílt viták helyett a kormány kampányt indított a migránsok ellen, kizárólag azt hangsúlyozva, hogy elveszik a magyarok munkáját, tisztelniük kell a kultúránkat, terrorveszélyt jelentenek. Önnek milyen benyomásai vannak erről?**

Nekem azt mondták, hogy a kampány a magyar közönségnek szól. A számok azt mutatják, hogy Magyarországon csak időlegesen tartózkodtak menekültek, nem is tudták volna elvenni a magyarok munkáját. A kormány, másokhoz hasonlóan, visszaélt a migrációval, hogy szavazatokat szerezzen. Hosszú távon azonban ennek meglesz az ára. Magyarország a propaganda miatt a menekültek köréből nehezebben jut hozzá pótlólagos, képzett munkaerőhöz, amelyre pedig szüksége volna a gazdaságnak. A migrációellenes képet csak hosszú idő alatt lehet megváltoztatni. Ezekkel a kampányszólamokkal a következő választást meg lehet nyerni, de kétféle, hogy ez a politika hosszú távon hatékony lenne.

■ **Őn most Soros György egyetemen tanít, akit a magyar kormány azzal vádol, hogy személyesen vezényli a migrációt. Mit szólna ehhez? Egyáltalán, mit szólna a CEU kizsorításához?**

Soros György sok pénzt áldozott arra, hogy ezt a csodálatos intézményt létrehozza, amely az európai tudományos szintéren hírnevet hozott Magyarországnak. Ez a térség legkiválóbb egyeteme. Sorost személyesen nem ismerem, de abban biztos vagyok, hogy nincs hatása a migrációra, az ezzel kapcsolatos európai politikára. Nagyon sajnálom, hogy róla mintázták az ellenség képét, ahelyett hogy hálásak lennének neki. Nem tartozom a CEU állandó stábjába, a Bonni Egyetem nyugdíjas, de teljes állásban működő professzora vagyok. Megtiszteltetés, hogy három hónapig taníthatom a CEU hallgatóit. Azt is sajnálatosnak tartom, hogy a CEU-t kizsorították az országból. Bécsben sok jó egyetem van, boldogan fogadják, de a CEU-nak vissza kell jönnie Budapestre, mert a távozása nagy veszteség. ■